

● 7 อันดับคอนเทนต์ร้ายบนโลกออนไลน์ หน้า 2

7 อันดับคอนเทนต์ร้ายบนโลกออนไลน์

InnoSpace

บ๊อบบี้ ล็อก

สถิติ การใช้ออนไลน์และโซเชียลมีเดียของคนไทย ในพ.ศ.นี้ มีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือสูงถึง 180% ของประชากร และมีการใช้โซเชียลมีเดียสูงมาก โดยมีผู้ใช้งานเฟซบุ๊กมากกว่า 54 ล้านคน ตามมาด้วยไลน์ 42 ล้านคน และทวิตเตอร์ 12 ล้านคน

สำหรับภาคเอกชน ตัวเลขข้างต้นคือ “โอกาส” ของรายได้และจำนวนลูกค้าที่จะเพิ่มขึ้นผ่านช่องทางพิเศษที่นอกเหนือจากหน้าร้านหรือสำนักงานอย่างเป็นทางการ แต่ในเชิงสังคมแล้ว ความเฟื่องฟูของโลกออนไลน์กลับเปรียบเสมือนเหรียญ 2 ด้าน ที่นำพามาได้ทั้งความทั่วถึงและเท่าเทียมในการเชื่อมต่อโลก การสื่อสาร/ข้อมูลข่าวสารของผู้คน และปัญหาที่สร้างผลกระทบเชิงลบทั้งต่อบุคคลผู้เป็นเหยื่อ สังคม และความมั่นคงผาสงของประชาชาติ

เปิด 7 อันดับเนื้อหาไม่เหมาะสมบนออนไลน์

น.อ.สมศักดิ์ ขาวสุวรรณ์ รองปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดีอี) กล่าวว่า ปัจจุบันการใช้งานโซเชียลมีเดียมีตัวอย่างแพร่หลายทำให้เกิดเนื้อหาบนโซเชียลมีเดีย ที่เข้าข่ายการกระทำความผิดมีปริมาณเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงมากเช่นกัน ขณะที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งการกระทำความผิดมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นและมีการกระจายตัวลงในระดับพื้นที่จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน

ปัญหานี้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศีลธรรม วัฒนธรรมและประเพณี และบางส่วนเป็นการใช้งานที่สุ่มเสี่ยงที่จะเกิดความขัดแย้งต่อกฎหมายและกฎระเบียบของประเทศไทยในหลายกรณี ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ กฎหมายอาญาว่าด้วยการหมิ่นประมาท กฎหมายด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กฎหมายด้านทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

ทั้งนี้ข้อมูลที่รวบรวมจากการร้องเรียนของประชาชน พบว่าเนื้อหาไม่เหมาะสมที่พบบ่อยมาก

7 อันดับเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมบนโซเชียล

-

1

พฤติกรรมที่รุนแรง การข่มขู่ การล่อลวง/เผยแพร่อาชญากรรม สินค้าควบคุม
-

2

การฆ่าตัวตายและการทำร้ายตัวเอง ภาพโป๊เปลือยของเด็ก และการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กและผู้หญิง การข่มขู่รับแค้นและการก่อวินาศกรรม การละเมิดความเป็นล้นตัว
-

3

คำพูดที่แสดงความเกลียดชัง เนื้อหารุนแรงและโหดร้าย เนื้อหาที่ข่าวด่าหมิ่นประมาทบุคคลอื่น
-

4

การหลอกลวง (Fake News)

  1. ลายโป๊
  2. การบิดเบือนความจริง
  3. ข่าวปลอม
  4. การล่อลวง
  5. Fake Account
-

5

การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
-

6

คำบอที่ก้าวร้าวกับเนื้อหา

  1. คำบอกจากผู้ใจ
  2. มาตรการป้องกันเพิ่มเติมสำหรับผู้เยาว์
-

7

การละเมิดความลับหรือข้อมูลส่วนบุคคล อาชญากรรมหลักของประเทศ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

[@prmdes.official](#)
[@prmdes](#)
[www.mdes.go.th](#)

ที่สุดในโลกโซเชียล คือ พฤติกรรมที่รุนแรงและเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การทำร้ายตัวเอง การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ การละเมิดความเป็นส่วนตัว คำพูดที่แสดงความเกลียดชัง รุนแรง และหมิ่นประมาท การหลอกลวงและการบิดเบือนข่าวสาร (เฟคนิวส์) การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา และความสงบเรียบร้อยของสังคม

ขณะเดียวกันมีข้อมูลจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) ระบุว่า หัวข้อหลักๆ 10 อันดับแรก ที่พบการกระทำความผิดบนสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผู้เสียหายแจ้งความต่อ สตช. ประกอบด้วย 1.การก่อการร้ายสากล/ปัญหาชายแดนภาคใต้ 2.ความรุนแรงสุดโต่ง 3.ยาเสพติด 4.การลามกอนาจาร/เด็กและเยาวชน 5.อาหาร ยา วัตถุอันตราย เครื่องสำอาง 6.การจัดเก็บภาษี 7.ทรัพย์สินทางปัญญา 8.สินค้าและบริการที่ผิดกฎหมายอื่น 9.ความมั่นคงของประเทศ และ 10. ความสงบเรียบร้อยของสังคม/ขัดศีลธรรมอันดี

เฟคนิวส์ ไวรัสร้ายโลกโซเชียล

ต้องยอมรับว่าในยุคที่ข่าวแพร่ไปได้ไกลทั่วโลกภายในเสี้ยววินาทีผ่านปลายนิ้ว ได้สร้างให้เกิดไวรัสสายพันธุ์ร้ายแรงแห่งยุคดิจิทัล ก็คือข่าวลวง/ข่าวหลอก หรือเฟคนิวส์ และสันตะเทือนอย่างรุนแรง ทั้งต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของบ้านเมือง จนมาสู่ความร่วมมือของหลายภาคส่วนในการระดมสมองเพื่อหาแนวทางรับมือในเรื่องนี้

เมื่อสัปดาห์ก่อนเว็บไซต์สำนักข่าวไทยได้นำเสนอรายงานข่าวการเสวนานักคิดดิจิทัลเรื่อง “แพลตฟอร์มสื่อดิจิทัลกับการรับมือข่าวลวง ความเกลียดชังและด้านมืดในโลกออนไลน์” ซึ่งร่วมกันจัดขึ้นโดยศูนย์แม่โขงศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มูลนิธิฟรีดริช เนามัน องค์กร Centre for Humanitarian Dialogue (hd) สถาบัน Change Fusion และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยเชิญนักวิชาการหลายสาขาวิชามาระดมความเห็นรับมือข่าวลวง ซึ่งหลากหลายมุมมองที่น่าสนใจในเวทีนี้มีความน่าสนใจอย่างยิ่ง จึงอยากขออนุญาตนำมาเผยแพร่ต่อไว้ในคอลัมน์วันนี้

นายอุกฤษฏ์ ปีทมานันท์ ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและผู้ก่อตั้งศูนย์นโยบายดิจิทัลอาเซียน กล่าวว่า ข่าวลวง ข่าวปลอม มีอยู่มากและกระจายอย่างกว้างขวาง ที่ผ่านมามีมาตรการกำกับแต่ปัญหาคือคน “ไม่ไว้วางใจ” หน่วยงานที่เป็นผู้กำกับดูแลตัดสินใจด้วยฐานความคิดว่าเพื่อประโยชน์ความมั่นคงและมั่นคงของใคร จึงเป็นเรื่องที่สังคมต้องช่วยกันติดตามและตรวจสอบการทำงานของหน่วยกำกับเหล่านี้ด้วย

นางพิจิตรา สีคาโมไต หัวหน้าภาควิชาวารสารสนเทศคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า สื่อสังคมออนไลน์เข้ามามีบทบาทสำคัญในโลกอินเทอร์เน็ตเมื่อมีคนเข้าไปใช้แพลตฟอร์มเพิ่มขึ้น เจ้าของพื้นที่จะขยายประเภทธุรกิจไปมากกว่าการเป็นพื้นที่สื่อสาร คนใช้สื่อออนไลน์มีทั้งแบบที่เป็นข้อมูลการสนทนาส่วนตัวเฉพาะกลุ่มและเปิดเผยต่อสาธารณะหรือติดตามข่าวสารและ

ความบันเทิง ข่าวลวงหรือข้อมูลที่ไม่เป็นความจริงจะมีมากขึ้นตามไปด้วย ทำให้เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางและต้องมีการกำกับดูแล

“อยากจะใช้คำว่า information disorder มากกว่า fake news เพราะข่าวนั้นต้องเป็นข้อเท็จจริง ผิดไม่ได้อยู่แล้ว ข้อมูลลวงเหล่านี้มีหลายระดับ ส่วนที่จะเป็นปัญหามากคือข้อมูลที่จะทำให้เกิดอันตราย (harmful) งานวิจัยพบว่าข้อมูลลวงนั้นมักจะมาจากแหล่งข้อมูลหรือเว็บไซต์เล็กที่คนไม่รู้จักมากนัก ไม่ได้เป็นสื่อกระแสหลัก จึงเกิดคำถามในเชิงการบริหารจัดการว่าจำเป็นเร่งด่วนแค่ไหนในการจัดการข้อมูลเหล่านี้ ต่างประเทศจะเลือกจัดการข้อมูลที่เสี่ยงจะทำให้เกิดอันตรายหรือส่งผลกระทบต่อสังคมก่อน”

นางพิจิตรา กล่าวอีกว่า แพลตฟอร์มใหญ่ระดับนานาชาติมีเครื่องมือเพื่อดำเนินการกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสมเหล่านี้อยู่บ้างแล้ว อาทิ เฟซบุ๊ก มี FB fact checking program, community standard policy และเครื่องมือเพื่อสืบค้นจัดการกับข่าวลวงเอาออกจากพื้นที่ ลดความถี่การมองเห็นและการแจ้งเตือน, กูเกิล มี Google news Initiative หรือไลน์ มี digital literacy program, หรือไลน์ในได้วันมี Co-fact checking ส่วนในสหภาพยุโรปมีการตั้งผู้เชี่ยวชาญมาดูแลโดยเฉพาะโฆษณา ต้องแสดงความโปร่งใสว่าใครอยู่เบื้องหลังเนื้อหา ใครเป็นคนจ่ายเงินโปรโมทข้อมูล

“แต่ในประเทศไทยยังไม่มีการกำกับดูแลข่าวลวงอย่างจริงจัง สิ่งที่ต้องทำให้เกิดคือให้ประชาชนมีความเข้มแข็งและเท่าทันข่าวสารรวมทั้งต้องส่งเสริมงานศึกษาวิจัยเรื่องนี้ให้มากขึ้นด้วย”

นายสุนิตย์ เชมมฐา ผู้อำนวยการสถาบัน Change Fusion กล่าวว่า ข่าวลวงคือไวรัสทางสังคมที่ระบาดได้อย่างรวดเร็วโดยเฉพาะการระบาดทางความคิดในสหรัฐและอังกฤษมีงานวิจัยพบว่า ข่าวลวงนี้แพร่กระจายได้ลึก กว้างและเร็วกว่าข่าวปกติ ซึ่งจะทำให้ภูมิทัศน์ทางานของผู้รับข่าวสารลดต่ำลง มีแนวโน้มจะเชื่อข้อมูลที่ได้รับง่ายโดยไม่ตรวจสอบ แม้จะมีเครื่องมือ fact checking แต่ก็ช่วยแก้ปัญหาได้ระดับหนึ่งเท่านั้น หลายครั้งที่ส่งรายงานปัญหาแต่ก็ไม่ได้รับการตอบสนองกลับมา ดังนั้นภาคประชาชนจึงต้องมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาด้วย

เคมีงานวิจัยพบว่าคนที่เคยได้รับข้อมูลลวงแม้จะมีข่าวสารที่ถูกต้องมาขึ้นอีกครั้งแต่ก็มีแนวโน้มที่อาจลังเลหรือไม่เชื่อข้อมูลจริง ดังนั้นหากคนที่ได้รับข่าวสารใช้เวลาชะลอช้าลงก่อนกดแชร์ส่งต่อ แม้แค่ครั้งนั้นก็จะมีผลอย่างมากเพื่อให้คิดได้รอบด้านขึ้น ข่าวลวงนั้นมีวงจรชีวิตสั้นยาวต่างกัน ในต่างประเทศมีเครื่องมือหลายแบบที่จะช่วยกรองได้ เช่น chat bot

ในได้หวั่น การมีเครือข่าย Fact checking หรือใช้ เกมเพื่อให้เด็กในโรงเรียนได้เล่น ในเมื่อข่าวลวงเป็น ไวรัส ทางแก้ก็ต้องเอาคนในสังคมมาช่วยป้องกันกลั่น กรองและทำให้เกิดการเท่าทัน ทั้งผู้บริโภคและภาค รัฐต้องร่วมมือกัน ประเด็นสำคัญคือ จะเชื่อใจหน่วยงาน ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างไรว่าจะไม่ ถูกแอบอ้างหรือโฆษณาชวนเชื่อ

น.ส.มุกดา ประทีปวัฒน์วงศ์ ศูนย์แม่โจงศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า อยากตั้งคำถามถึงความยั่งยืนของมาตรการที่เจ้าของ แพลตฟอร์มต้องการใช้เครื่องมือเพื่อจัดการข่าวลวง ในขณะที่ขั้นตอนแรกเพื่อให้มีบัญชีในแพลตฟอร์ม เหล่านั้น กลับไม่ได้ใช้การตรวจสอบที่เข้มข้นแต่แรก หลักการคือกว่าจะมีแอดเคาท์สักอันก็ต้องการแค่ชื่อ อีเมล ของผู้ใช้ ไม่ได้ต้องการข้อมูลอื่นมากกว่านั้น ทำให้มี แอดเคาท์ได้ง่ายๆ เพราะต้องการให้มียอดสมาชิกและผู้ ใช้มาก ๆ กว้างขวาง เลยไม่แน่ใจว่าเจ้าของแพลตฟอร์ม ต้องการจัดการข่าวลวงจริงหรือไม่ อย่างไรก็ตามในด้าน หนึ่งข้อดีของข่าวลวง คือทำให้ข่าวจริงและบทบาทของ สื่อมวลชนมีตัวตนและมีศักดิ์ศรีเพิ่มมากขึ้น

‘ดีอี’ ตันหามาตรการหนุ่ยใช้สื่อ โซเชียลอย่างมีคุณภาพ

ล่าสุดรองปลัดกระทรวงดิจิทัลฯ ออกมาเปิดเผย ว่า กระทรวง ได้รวบรวมความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านต่างๆ เพื่อเร่งรัดหามาตรการแนวทางในการ พัฒนาการใช้สื่อโซเชียลมีเดียอย่างมีคุณภาพและมี ความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อนำไปใช้ประกอบการ พิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อแก้ไข หรือบรรเทา ผลกระทบจากการใช้โซเชียลมีเดียไปในทางที่ไม่เหมาะสม พร้อมเร่งสร้างความเข้าใจแก่ผู้ให้บริการสื่อสังคม ออนไลน์ทั้งในและต่างประเทศให้เข้าใจบริบทของ สังคมไทย และสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน

“สุดท้ายกระทรวงดิจิทัลฯ ในฐานะหน่วยงาน หลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบภารกิจด้านการรักษาความ ปลอดภัยในโลกดิจิทัลและอาชญากรรมออนไลน์ ตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ภารกิจ ตามนโยบายรัฐบาลดิจิทัล ภารกิจด้านการส่งเสริม และพัฒนาการใช้เทคโนโลยี รวมถึงการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ จะต้องเร่งรัดหามาตรการใน การจัดการกับเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมในด้านต่างๆ ให้ สำเร็จต่อไป” น.อ.สมศักดิ์กล่าว